

Asociația Foștilor Refugiați, Strămutați și Expulzați din Ardealul de Nord
A.R.D.E.A.N.

Timișoara, str. Zlatna, nr.8, sc.A, ap.3 .

Tel. 433185, 427444, 436436

Nr.247/28 august 2006

Mult Stimat Domnule Senator.....

VIOREL ARION.....

În baza Legii nr. 189 din 2 noiembrie 2000 persoanele, cetățeni români care au suferit persecuții de natură etnică în perioada dintre 6 septembrie 1940 și 6 martie 1945 au obținut unele drepturi printre care și o indemnizație lunară care prin indexare, odată cu rata inflației, a ajuns la suma de aproximativ de 53 lei (RON) lunar pentru fiecare an de strămutare. De această indemnizație beneficiază membrii asociației noastre ca refugiați din Ardealul de Nord după ocuparea acestui teritoriu de către armata și autoritățile maghiare în urma Dictatului de la Viena din 30 august 1940.

Aflând de apariția Legii nr. 232 din 9 iunie 2006 pentru modificarea Decretului-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, am apreciat grija pe care o nutresc autorii acestei legi față de o largă categorie de oameni care au avut de suferit ororile unui regim totalitar prin persecuții de natură politică ca detenții, torturi, deportări, confiscări ale unor bunuri și altele de asemenea natură. Membrii asociației noastre prin Comitetul său director salută această inițiativă legislativă care aduce o compensare reparatorie, celor care au fost victimele odioasei epoci de după cel de Al Doilea Război Mondial și până la Revoluția din 1989, prin mărirea cuantumului indemnizației lunare la 100 lei (RON) pentru fiecare an de detenție, strămutare în alte localități, deportare în străinătate sau prizonierat, ca și mărirea indemnizației la 100 lei (RON) pentru soțul (soția) supraviețuitor celor aflați în situații asemănătoare detaliate de art. 4 al legii amintite mai sus.

Pe de altă parte este indeobște cunoscut faptul că Legea nr. 189/2000 prin care este aprobată Ordonanța Guvernului României nr. 105/1999 este o completare a Decretului-lege nr. 118/1990, extinsă asupra perioadei 6 septembrie 1940 până la 6 martie 1945, care prin conținutul ei acordă drepturi asemănătoare celor prevăzute de amintitul Decret-lege. Această asemănare a prevederilor celor două legi este bazată și pe asemănarea suferințelor categoriilor de persoane la care se referă legile mai sus menționate, dintre care cele prevăzute de Decretul-lege nr. 118/1990 au fost mai cunoscute în perioada apariției acestui act normativ, perioada la care se referă fiind

mai apropiată din punct de vedere istoric, se poate spune chiar contemporană epocii noastre. Categoriile de persoane la care se referă Legea nr. 189/2000 a avut de suferit ororile și vicisitudinile cauzate de strămutările și expulzările din locurile de obârșie după odiosul Dictat de la Viena, suprapuse peste ororile celui de Al Doilea Război Mondial. Aceste fapte petrecându-se cu multe decenii în urmă au devenit istorie, iar foarte mulți contemporani, mai ales cei tineri, le cunosc mai puțin sau chiar deloc. Putem afirma acestea pentru că este una să cunoști unele lucruri citind istorie și cu totul altceva să treci prin grozăviile întâmplărilor celor care au suferit asemenea orori.

Din aceste motive ne permitem să reamintim câteva aspecte din documentele istorice ale întâmplărilor mai puțin contemporane.

Astfel Dictatul de la Viena din 30 august 1940 avea și următoarele prevederi:

Art. 2. alin.3 „Guvernul regal român și Guvernul regal ungar se vor îngriji ca evacuarea și ocuparea să se desfășoare în perfectă liniște și ordine.

Art.3. Toți cetățenii români stabiliți actualmente în teritoriul pe care România va trebui să-l cedeze, vor dobândi de drept cetățenia ungară. Ei vor avea dreptul de a opta pentru cetățenia română într-un termen de 6 (șase) luni. Persoanele care vor face uz de acest drept de opțiune vor trebui să părăsească teritoriul ungar într-un termen ulterior de un an și vor fi primite în România” iar la alin. 2 „Ungaria este obligată să soluționeze, în mod binevoitor și generos toate cheltuielile în legătură cu transportul optanților”.

Aceleași prevederi erau incluse la Art.4 pentru cetățenii români de naționalitate maghiară, stabiliți în teritoriul cedat în 1919 de către Ungaria României și care va continua să facă parte din statul român.

Art.5. Guvernul regal ungar își asumă obligațiunea solemnă de a considera în totul egale celorlalți cetățeni unguri, persoanele care, în baza acestei deciziuni arbitrară, dobândesc cetățenia ungară, dar sunt de naționalitate română. Guvernul regal român își asumă în mod solemn aceleași obligațiuni pentru cetățenii români de naționalitate ungară care rămân în teritoriul statului român.

Din documentele istorice studiate și din informațiile pe care le avem, putem afirma că Statul român a respectat aceste prevederi ale amintitului Dictat. Pe de altă parte se poate afirma că Statul maghiar a încălcat grosolan și inuman aceste prevederi, recurgând la multiple și numeroase atrocități. Astfel un studiu statistic asupra atrocităților săvârșite de horthyști în perioada 30 august 1940 - 1 noiembrie 1941 în teritoriul de nord vest al României (cedat Ungariei) întocmit de Secretariatul de Stat al Naționalităților se arată că s-au comis: 919 omoruri, 1126 schinjuiri, 4126 bătăi, 15893 arestări, 124 profanări, 78 devastări colective, 447 devastări individuale, totalul acestora ajungând la 22713 atrocități. Aceste atrocități s-au produs în județele: Cluj 7572, Bihor 3931, Mureș 3024, Sălaj 2373, Satu Mare 1833, Someș 1648, Trei Scaune 928, Ciuc 542, Maramureș 513, Odorhei 179, Năsăud 170. Acestor atrocități aveau să li se adauge multe altele în anii următori, la fel de cumplite cum au fost, printre altele, cunoscutele crime de la Ip, Trăznea, Moisei și altele.

Pe de altă parte la data de 30 noiembrie 1940, concomitent în localitățile cele mai importante din nordul și estul Transilvaniei, la Cluj, Oradea, Baia Mare, Satu Mare, Sighet, Dej, Gherla, Zalău, Târgu Mureș, etc., autoritățile hortyste au început o mare acțiune de expulzare a intelectualității românești (juriști, învățători, profesori, preoți, medici, ingineri, artiști, funcționari, etc.) împreună cu familiile lor. În câteva zile au fost expulzați de către autoritățile hortyste 11519 intelectuali români.

Imediat după intrarea trupelor hortyste în teritoriul ocupat s-au înființat lagăre speciale pentru români pe teritoriul Ungariei la Szeged, Debrecin, Budapesta, Békéscsaba, Püspökladány, Losonc, etc. iar în septembrie 1940 la Someșeni și Florești lagăre în care au fost arestați și internați 13.359 oameni.

Alături de lagărele de internare, în scurt timp s-a pus pe picioare un întreg angrenaj de forme și modalități instituționale menite să rupă de la locul de muncă și de familie și să oprească cu sălbătăcie zeci de mii dintre elementele cele mai viguroase ale populației românești. Principalele componente ale acestui angrenaj au fost: detașamentele de muncă forțată, taberele de muncă, rechiziționările pentru muncă, deportările și altele. Numărul românilor care au suferit în urma acestor campanii a fost de aproximativ 70.000 persoane.

Acestea au fost o mică parte din temeinicile motive ale românilor din Ardealul de Nord pentru care fără voia lor au fost nevoiți și constrânși să se refugieze.

Conform statisticei generale a refugiaților înregistrați de organele teritoriale ale Comisariatului General al Refugiaților din Transilvania în perioada 1940-1 decembrie 1943, numărul total al refugiaților a fost de 218.919. La această cifră se mai adaugă cei 70-80.000 de refugiați care din anumite motive n-au mai trecut pe la controlul și fișierul central al Comisariatului, precum și cei aproximativ 250.000 de români din Transilvania care, la pronunțarea sentinței Dictatului de la Viena, se găseau în alte părți ale țării dar aveau bunuri și familii în teritoriul cedat.

O mare greșală a Guvernului român al acelei perioade, a fost că la toată această situație a rămas cam pasiv și nu a acționat prompt și cu toată fermitatea pentru combaterea celor comise de autoritățile ungare, deși prevederile Dictatului ar fi permis acest lucru. Astfel la Art.7 al Dictatului era prevăzut: „În cazul când, în executarea prezentului arbitraj, ar surveni dificultăți sau îndoieli, Guvernul regal român și Guvernul regal ungar se vor înțelege în mod direct. În cazul când nu ar reuși să cadă de acord asupra vreunei chestiuni oarecare, cele două guverne vor supune chestiunea Guvernului regal italian și Guvernului german, care vor lua în această privință o decizie definitivă”.

Am arătat mai sus numai câte ceva din suferințele cauzate românilor din Ardealul de Nord, cărora după părăsirea căminelor din localitățile de domiciliu, prin strămutare sau expulzare, li s-au adăugat altele prin lipsa mijloacelor de existență, a locurilor de muncă, și în același timp pentru o perioadă de timp a locuințelor și altele, atunci când au fost nevoiți să se stabilească undeva în restul teritoriului românesc.

Astfel atrocitățile și neajunsurile suferite de refugiații și expulzații din Ardealul de Nord sunt comparabile, în unele cazuri chiar mai groaznice decât cele suferite de beneficiarii Decretului-lege nr. 118/1990.

Din aceste motive asociația noastră a făcut în anul 2001, demersuri la Parlamentul și Guvernul României, Președenție, ministere și partide politice pentru modificarea sau completarea prevederilor legale sau elaborarea unui nou act normativ care să acorde și pentru persoanele refugiate, strămutate sau expulzate din Ardealul de Nord, anumite drepturi materiale reparatorii pentru suferințele îndurate. Ca urmare așa au apărut Normele pentru aplicarea prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 105/1999 aprobată și modificată prin Legea nr. 189/2000, norme aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 127/2002.

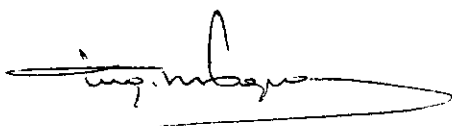
Față de toate cele expuse mai sus considerăm că și noi cei refugiați, strămutați sau expulzați din Ardealul de Nord în urma Dictatului de la Viena din 30 august 1940, ca beneficiari ai Legii nr. 189/2000 cu modificările și completările ulterioare, merităm să ni se acorde o mărire a indemnizației lunare prevăzută în această lege, așa cum au primit și persoanele beneficiare a Decretului-lege nr. 118/1990 prin Legea nr. 232 din 9 iunie 2006. Aceasta cu atât mai mult cu cât, deși art. 4 din Legea 189/2000 prevedea indexarea indemnizației odată cu rata inflației, aceasta nu s-a întâmplat o perioadă lungă de un an și trei luni, în perioada septembrie 2004-ianuarie 2006. Deasemenea mai menționăm și faptul că persoanelor strămutate, refugiate sau expulzate din Ardealul de Nord care au avut importante pierderi prin incendierea caselor și a bunurilor din case, confiscarea animalelor și a bunurilor necesare traiului, confiscarea sau distrugerea recoltelor și multe altele, nu li s-a acordat nici o compensație materială așa cum a fost acordată refugiaților din Basarabia și Bucovina sau celor care au făcut obiectul unui schimb de populație din Cadrilater.

Din motivele arătate mai sus, venim pe această cale să vă rugăm a ne ajuta, făcând demersurile necesare pentru demararea unor proceduri legale în urma cărora să ni se poată majora și nouă această indemnizație lunară, așa cum a fost realizată și pentru beneficiarii Decretului-lege nr. 118/1990. Aceasta cu atât mai mult cu cât aproape toți beneficiarii Legii 189/2000 sunt pensionari cu vârsta de peste 62 de ani și care merită acum când se îndreaptă spre sfârșitul existenței pământești să primească această modestă reparație materială prin acordarea majorării solicitate de asociația noastră.

Apelăm la sprijinul Dumneavoastră, cu convingerea că ne puteți ajuta și cu speranța că o veți face. De aceea în încheiere vă dorim succese și frumoase realizări în desfășurarea activității Dumneavoastră, precum și multă sănătate.

Cu mulțumiri anticipate și deosebită stimă,

Președinte,
Ing. Mircea Popa

Secretar
Ing. Doina Suciu

